

Nr 159.

Av herr **Linderot**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 1 mars 1940 (nr 117) rörande förbud mot befordran av vissa periodiska skrifter med statliga trafikmedel m. m.

Regeringen har i proposition nr 16 föreslagit fortsatt giltighet av fullmaktslagen om transportförbud å vissa periodiska skrifter med statliga trafikmedel. Redan när nämnda fullmaktslag för första gången i följd framlades inför riksdagen, anfördes i en motion av H. Hagberg m. fl. att regeringen med den något invecklade s. k. brottsbeskrivningen »undvikit att ange, att den menar de kommunistiska tidningarna Ny Dag och Arbetare-Tidningen» och knappast något annat än kommunistisk press. Detta har fullt bekräftats, varjämte det visats att lagen tämligen godtyckligt nyttjats i vissa fall. Vi nämna som exempel transportförbudet på Sydsvenska Kuriren, vars brott var att en gång ha blivit beslagtagen på en vedettbåt och i än högre grad Kalmar Läns Kuriren, som aldrig blivit beslagtagen, men som transportförbjöds med den föregivna motiveringen att den delvis innehöll detsamma som Sydsvenska Kuriren. Vi ha också tidigare påvisat att en framträdande ledamot av första lagutskottet icke ansåg att lagen skulle komma att utnyttjas mot exempelvis Norrskensflamman, ifråga om vilken tidning transportförbudet närmast tedde sig som ett moraliskt rättfärdigande av den avskyvärda ogärning som den tredje mars begicks då tidningens maskiner sprängdes, dess hus nedbrändes och fem människor innebrändes, varjämte ytterligare fem människor endast med yttersta svårighet hunno rädda sig.

Det påvisades vidare att fullmaktslagen stod i direkt motsättning till grundlagens tryckfrihetsbestämmelser. Vi påvisade att grundlagen uttryckligt stadgar att inga hinder för handeln med tryckta skrifter få finnas, annat än om skriften är belagd med kvarstad eller beslag eller om den indragits efter att ha påträffats vid något militärt förband och icke får säljas. Justitie-ministern hade i förväg polemiserat mot denna grundlagsbestämmelse så, att han, samtidigt som han erkände att grundlagen förbjuder regeringen att i förväg hindra skrifs spridning, ansåg att samma grundlag inte skulle gälla för regeringen i egenskap av chef för statens kommunikationsväsen. Det är inte bara på vårt håll man finner denna advokatyr gentemot grundlagens uttryckliga bestämmelser monstruös. Så framhåller exempelvis fil. dr H. K. Rönblom i en skrift, »Tryckfriheten i Sverige», bl. a.:

»Detta slags grundlagstolkning kan icke gärna godkännas. Om ett ingrepp i distributionen av tryckta skrifter icke direkt förbjödes i grundlagen, så har detta sin naturliga förklaring däri att distributionsproblemet vid tiden för TF:s (Tryckfrihetsförordningens) tillkomst icke syntes inrymma några faror för tryckfriheten. Att grundlagsstiftarna lagt all möjlig omsorg i dagen för att säkerställa försäljningen av tryckta skrifter är bevis nog för vad de avsågo. Av lagens tystnad i ett avseende har man inte rätt att dra några slutsatser som strida mot lagens anda och avsikter i övrigt. Den slutligen åberopade omständigheten att kommunikationsverken, dels med, dels utan riksdagens hörande, fått befogenhet att vägra befordran av vissa skrifter, kan icke åberopas som förklaring av grundlagen. Helt bortsett från syftet är förordningen om transportförbud en utmaning mot tryckfriheten, och de 'garantier', som skola förhindra en godtycklig tillämpning, utgöra föraktliga försök att maskera godtycket.»

Regeringen meddelar i sin proposition att den skärpt riksdagens beslut om transportförbud genom att utfärda ett s. k. löpsedelsförbud, som ju icke har något att göra med statliga transportmedel och direkt ingriper i den privata handeln med tidningar och tidskrifter. Detta är naturligtvis ur grundlagsenlig synpunkt minst lika vidrigt som själva transportförbudet, förutom att det utgör en godtycklig skärpning av ett riksdagsbeslut, som spränger denna ram.

Med undantag av tidningen Trots Allt med dess markerade karaktär av ett engelskt propagandablاد har endast kommunistiska tidningar drabbats av transportförbudet. En nazistisk tidning, »Sverige Fritt», drabbades av ett privat försäljningsförbud, vilket dock upphävts. Eftersom den kommunistiska pressen är språkrör för den enda organiserade oppositionen mot regeringen och de partier som understödja densamma, blir transportförbudets karaktär av ett politiskt kampmedel i de maktägandes händer mot oppositionen fullt tydlig.

Ingenting har inträffat som gjort detta transportförbud mera motiverat i år än det var föregående år. Det bör snarast bringas ur världen, detta reaktionära kampinstrument mot de radikala arbetarna, deras parti och press. På svenska järnvägar och genom postverket fraktas för närvarande med regeringens goda minne organ för femte kolonnen, som öppet prisar landsförräderiet, vidare de utländska krigförande staternas speciella propagandablاد liksom den inhemska reaktionens och krigsaktivismens organ. På samma svenska järnvägar fraktas också utländska trupper och utländskt krigsmaterial. Det bildar liksom en bakgrund till lagen om transportförbud och dess hittillsvarande tillämpning.

Lagen om transportförbud är antidemokratisk, en skam för den regering, som fabricerat den. Den har väckt olust långt in i borgerliga kretsar på grund av sin uppenbara grundlagsstridighet och ensidigheten i dess tillämpning. Den socialdemokratiska andrakammargruppens ordförande förklarade nyligen i ett tal i Göteborg att den var »en föga lyckad eftergift för en tillfällig stämning». Men trots att denna psykos från förra vintern i stor utsträckning fördunstat, ha regeringens socialdemokrater ånyo gjort »en föga lyckad eftergift» för det reaktionära högerpartiet.

Jag erinrar för övrigt om vad i tal och skrift anförts inför riksdagen när transportförbudslagen i fjol behandlades och föreslår med hänvisning härtill,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 16.

Stockholm i januari 1941.

Sven Linderot.
